

ΤΔΡΥΜΑ ΚΩΣΤΑ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ ΟΥΡΑΝΗ

Κύκλος Ετησίων Συνεδρίων «Η Κίνηση της Λογοτεχνίας» (2026–2030)

1ο Ετήσιο Συνέδριο: Ζώνες επαφής

2–4 Δεκεμβρίου 2026 | Ημέρα 3 (Παρασκευή, 4 Δεκεμβρίου 2026)

Συνεδρία 10: Στον Αστερισμό του Διεθνισμού

«Η διεθνής των πρώην: πολιτική, λογοτεχνία και ιστορία»

Κωστής Καρπόζηλος

Επίκουρος Καθηγητής Ιστορίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΙΣΗΓΗΣΗΣ (ABSTRACT)

Η διεθνής των πρώην:

πολιτική, λογοτεχνία και ιστορία

Το 1949 κυκλοφόρησε στην Αγγλία η πρώτη έκδοση του *God that Failed*. Το βιβλίο αποκρυστάλλωσε μια παγκόσμια τάση που είχε εμφανιστεί στον μεσοπόλεμο και έμελλε να διαδραματίσει κρίσιμο ρόλο στη διανοητική και πολιτική ιστορία του Ψυχρού Πολέμου: την κριτική ανάγνωση του κομμουνιστικού φαινομένου μέσα από τα μάτια των «πρώην». Εκείνων δηλαδή που είχαν γοητευτεί από το όραμα της ριζικής μεταβολής του κόσμου, που είχαν εμπλακεί στην κομμουνιστική υπόθεση, που την είχαν αποκηρύξει και στη συνέχεια απαλλαγμένοι από το βάρος του παρελθόντος κατέθεταν την μαρτυρία τους -είτε μέσα από μια αυτοβιογραφική κατάθεση, είτε από τη λογοτεχνική γραφή- για την εμπειρία των πολλαπλών τους μεταστροφών. Ο πρώην κομμουνιστής προσέφερε μια αποκαλυπτική καταβύθιση στο δυσερμηνευτο σύμπαν της επαναστατικής πράξης, και ταυτόχρονα λειτουργούσε ως η διανοητική εμπροσθοφυλακή του δυτικού κόσμου στην ψυχροπολεμική αντιπαράθεση γύρω από το περιεχόμενο εννοιών όπως η ελευθερία και η δημοκρατία. Στην ανακοίνωση αυτή θα επιχειρήσω να χαρτογραφήσω τις διεθνικές διαστάσεις του φαινομένου των πρώην μέσα τη συσχέτιση ανάμεσα στις εμπειρίες του εκπατρισμού τους και των οριζόντιων διασυνδέσεων που αυτή παρήγαγε. Ο στόχος είναι να σκεφτούμε εκ νέου γύρω από τη μορφή του πρώην: όχι μέσα από την δίδυμη οπτική της καταδίκης ή της εξύμνησης, αλλά της κατανόησης του ρόλου που διαδραμάτισαν στη διαμόρφωση μιας ανθεκτικής σύλληψης του ιστορικού χρόνου όπου η επανάσταση είναι το συνώνυμο του ολοκληρωτισμού.

Προτεινόμενη βιβλιογραφική αναφορά:

Κωστής Καρπόζηλος, «Η διεθνής των πρώην: πολιτική, λογοτεχνία και ιστορία», 1ο Ετήσιο Συνέδριο «Ζώνες Επαφής: Λογοτεχνία, δίκτυα επικοινωνίας και πολιτισμική κινητικότητα», Συνεδρία 10: Στον Αστερισμό του Διεθνισμού, Τδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Παρασκευή, 4 Δεκεμβρίου 2026.